

ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਾਂਝਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ , ਰੇਲ ਬਜਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

Posted On: 02 FEB 2017 11:50AM by PIB Chandigarh

First combined Budget of Independent India, that includes Railways, presented

Total Capital And Development Expenditure of Railways pegged at Rs. 1,31,000 crores

Government to focus on 'Swachh Rail'; Rs. 1 lakh crores 'Rashtriya Rail Sanraksha Kosh' to be created in 5 years

Cashless reservations go up from 58% to 68%

ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਾਂਝਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ , ਰੇਲ ਬਜਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚ **1,31,000** ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ

ਸਰਕਾਰ 'ਸਵੱਛ ਰੇਲ' 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰੇਗੀ , 1 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੇਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੋਸ਼' , 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਕੈਸ਼ਲੈੱਸ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ **58%** ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ **68%** ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ

ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਅੱਜ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਆਮ ਬਜਟ 2017-18 ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਾਂਝਾ ਬਜਟ ਹੈ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਰੇਲਵੇ, ਸੜਕਾਂ, ਜਲਮਾਰਗਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚ 1,31,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਈ ਗਈ 55,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ।

ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਰਥਾਤ ਮੁਸਾਫਰ ਸੁਰੱਖਿਆ , ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ , ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਲੇਖਾਕ੍ਰਿਤ ਸਬੰਧੀ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰੇਗਾ । ਯਾਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 1 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੇਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੋਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ , ਜਿਸ ਦਾ ਵਿੱਤ ਪੋਸ਼ਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੂੰਜੀ (Seed capital), ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਸ੍ਰੀ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਉੱਪਰ ਸਥਿਤ ਰੋਡੇ ਫਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2020 ਤੱਕ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਚੋਣਵੇਂ ਗਲਿਆਰਿਆਂ (ਕਾਰੀਡੋਰ) ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ 3500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀਆਂ ਰੇਲ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦ ਕਿ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ 2800 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀਆਂ ਰੇਲ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਟੂਰਿਸਟ ਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਵਿੱਚ 10% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ । ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 9 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 70 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਾਲ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 25 ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਅਤੇ 500 ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਫਟ ਅਤੇ ਐਸਕਲੇਟਰ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਵਿਆਂਗਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

'ਸਵੱਛ ਰੇਲ' 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੋਕਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਸਵੱਛਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸਐੱਮਐੱਸ ਅਧਾਰਤ 'ਕਲੀਨ ਮਾਈ ਕੋਚ ਸਰਵਿਸ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ , ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ । ਹੁਣ 'ਕੋਚ ਮਿੱਤਰ' ਸਹੂਲਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਜੋ ਕੋਚ ਜਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਿੰਗਲ ਵਿੰਡੋ ਇੰਟਰਫੇਸ ਹੋਵੇਗਾ । ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2019 ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓ ਟਾਇਲਟ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ---

1. ਚੋਣਵੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਜਿਸਟਿਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਗੇ । ਛੋਟੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਦੁਆਈ ਲਈ ਰੇਲਿੰਗ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।
2. ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਟਿਕਟ ਬੁਕਿੰਗ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ । ਆਈ ਆਰ ਸੀ ਟੀ ਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਈ -ਟਿਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਵਿਸ ਚਾਰਜ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਕੈਸ਼ਲੈੱਸ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ 58% ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 68% ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ।

3. **ਲੇਖਾਂਕਨ ਸਬੰਧੀ ਸੁਧਾਰਾਂ** ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠ ਸੁਧਾਰ ਅਧਾਰਤ ਵਿੱਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ।
ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੇਟਲੀ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਦੇ **ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ** ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਗਤ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਦੁਆਈ ਦਰਾਂ ਤੇਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ।
ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਇਨੋਵੇਟਿਵ ਮਾਡਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਫੋਕਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ **ਨਵੀਂ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਨੀਤੀ** ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

(Release ID: 1481926) Visitor Counter : 2

